

forestaaende, men i Fald det virkelig skulde komme dertil, er der ikke andet at sige end: Ja, saa maa der finde en ekstraordinær Skatteudskrivning Sted, thi det er virkelig Beløb, der skulle og maa betales. Der er altsaa ikke noget besynderligt i, at dette Vilkaar er kommet ind her i Loven; det vilde i alle Tilfælde være kommet ind i disse Kontrakter, som Kommunerne nu ville komme til at afslutte med Vængeinstitutter angaaende Optagelse af Laan.

Da jeg nu har faaet Ordet, vil jeg gerne tillige tilføje nogle Bemærkninger med Hensyn til et andet Spørgsmaal, som har været diskutert her i Dag, nemlig om Tilbagebetalingsvilkaaene for det her omhandlede Laan. Man har fra forfæltig Side udtalt det Ønske, at Vilkaaene for Tilbagebetalingen og Forrentningen kunde ordnes saaledes, at Kommunerne i den paagældende Arrække komme til at indbetale samme Beløb hvert Aar. Jeg tror, at det vel kan fortjene en Overvejelse, om man ikke skal blive staaende her ved Lovens Regler. Spørgsmaalet er jo nemlig dette, om de Foretagender, hvortil disse Laan skulle anvendes, ere af en saadan Beskaffenhed, at det maa siges, at de ville tjene til at forøge Kommunernes Statteevne. Afgørelsen af dette Spørgsmaal er overordentlig vanskelig. For Amtskommunernes og Landkommunernes Bedkommende tror jeg nok, man kan sige, at med den Skattelovgivning, man har for Øjeblikket, tør man ikke paaregne nogen Forøgelse i og for sig af Statteevnen ved Anlæg af Jærnbaner. De ville føre til, at der — hvad vil jo tidligere have haft Lejlighed til at tale om her i Salen — ved Jærnbanestationerne opstaar mindre Byer med en købstadliqvend Bebyggelse, og at disse Byer forøge Kommunens Udgifter, medens Hartkornet bliver yderligere trykket derved. Et andet vil Forholdet jo blive, saafremt det maatte lykkes at gennemføre en Omordning i saa Henseende, saaledes at man ogsaa kan komme til at ligne Stat paa selve Bygningerne ved Siden af Hartkornet, i saa Fald skal jeg erkende, at der vilde være Udset til, at Jærnbannerne ogsaa kunde forøge Landkommunernes Statteevne. For Købstadkommunernes Bedkommende er Spørgsmaalet i det enkelte overordentlig vanskeligt at besvare. Der er Forholdet altid det, at naar der er Tale om at anlægge ny Jærnbaner, knyttes der til en saadan Jærnbane de allerstærste Forhaabninger fra Købstadens Side; man tror, at derved skal man bringe forøget Omsetning og Liv i Forretningerne i Købstaden. Men vil man nøje undersøge, hvorledes det hidtil er gaaet Købstæderne

med de Baner, de have faaet, tror jeg, at man maa komme til det Resultat, at det ingenlunde altid er gaaet, som man har haabet; det er ingenlunde altid blevet til, at Jærnbannerne have hjulpet Købstæderne, men der er mange Købstæder, der maaske endog have Grund til at fortryde, at de have faaet Jærnbaner. Noget ganske andet er det, at Løderne have ført det med sig, at det ikke kan undgaaes, at Banerne komme, det skal jeg villig indrømme, men paaregne en væsentlig Forøgelse af Statteevne gennem Jærnbannerne tør man ikke. Derfor finder jeg, at det i Grunden er det rigtige Princip, at man lader Vilkaaene ved Laanet blive netop saaledes, som det er fastsat her i Lovforslaget, at Afdraget er det samme Aar for Aar, medens Renten bliver aftagende. Derved opnaar man det, at Byrderne for Kommunerne blive mindre og mindre. Nutiden paatager sig i Virkeligheden, som det ogsaa blev fremhævet af min højtærede Kollega, den større Byrde i Forhold til Fremtiden, og saaledes synes jeg ogsaa, det skal være. Det er Nutiden, der her for et saa langt Tidrum som et halvt hundrede Aar raader for, hvorledes Kommunen i denne Henseende skal være stillet, og raader med Hensyn til en Beslutning, som det kan være vanskeligt at tage. Der kan gribes fejl, og der kan gribes rigtigt, men tager man den Beslutning at anlægge Jærnbaner, saa skal man virkelig ogsaa i den nærmeste Tid derefter føle Virkningen af denne Beslutning og føle den i særlig Grad. Dette er den rette Maade at fordele Byrderne ved et Jærnbaneanlæg paa, og navnlig tror jeg, at man derigennem vil komme til, at Kommunerne maaske ikke gaa alt for hastig paa i den Sag, som her er Tale om, ikke gaa alt for hastig til at bestemme sig for disse Jærnbaneanlæg. Smidlertid, dette er et Forhold, der fortjener en nærmere Overvejelse, og som sikkert ogsaa vil faa en saadan i det eventuelle Udvalg.

Ulem: Den højtærede Finansminister har nu ved denne Behandling oplyst os om, at der ikke er sluttet nogen bindende Kontrakt med Nationalbanken som Mellemand, men at man først vil komme dertil, naar denne Lov er vedtagen. Men naar det er Tilfældet, saa forekommer det mig, at man alligevel staar frit, og det heldigste vilde være, at man blev frit for nogen Bank som Mellemand, for saa sparer man dog alligevel den Provision, som Banken skal have, selv om den kun bliver ringe. Den højtærede Finansminister har nu fornødig udtalt, at den Provision, Nationalbanken